

BAKURUBASANNI

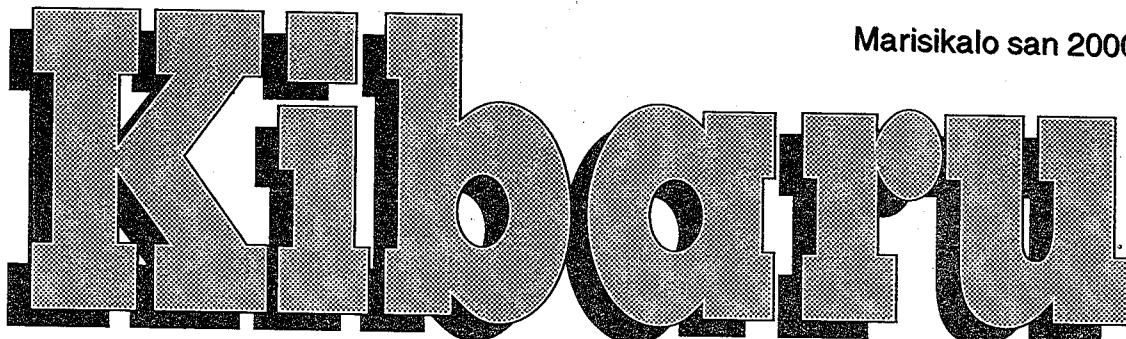
(coups 21 en 21)

Mattkone - Parrot 300

Afrikikone = Dornier 500

Kunnafoniseben bota kalo o kalo. BP: 24 Telefoni : 21-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 28nan boko 338nan A sonqo : daramé 15

Marisikalo san 2000

HERE DAYELELA BAARADENMUSOMANNINW YE.

«Muso Danbe» ye tɔn, ye, min n̄esinnen don baaradenmusomanninw ka koñew ma. Jumadon, marisikalo tile 10 san 2000, Nanze Samake ni Badama Dukure ye Madamu Danbele, Zakelini Goyita kumañogonya «Muso Danbe» koñew kan.

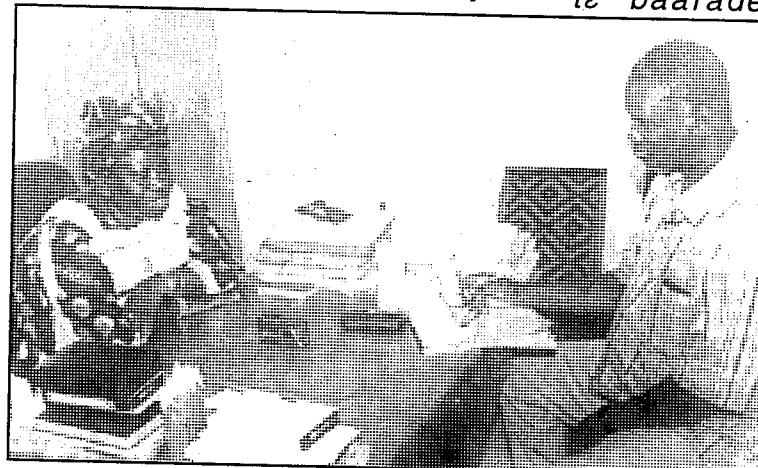
*Jininkali: Munnana ni «Muso Danbe»
sigili ye sen kan san 1991?*

Madamu Danbele : Bamanankan kunnafonisében «Kibaru» ka na baaradenmusomanninw ka kójew nejini, o ye kojuman ye kosebè, sabu baaraden ninnu ye togodaladenw ye. Gelyea caman bë baaradenmusomanninwsorò. Neyere

bëe, u bë den dötomo; walima u bë taa ni denbatigi döye min b'a fok'a t'a den fe. Fosi te fo musomannin ninnu ye; u te fosi kalama. O de kama fen caman b'u soro. Nin de y'a to, an ye ton sigiko «Muso Danbe», walasa ka baaradenw lakana.

Nininkali: Bëe b'a döñkosariya sigilen
te baaradenmusomanninw ka
baarakola Maliköno.
Aw b'u ka hakew
lakanacogodi, baara
waatiw, baara
k u n t a a l a k o ,
segennafinéboko,
ani sarakow siratige
la ?

Madamu Danbele :
Mögowte baaradenw
ka sarako labato.
Mun na ? N't'o dən

Madamu Danbele Zakelini Goyita ni Badama Dukure

ye burusikɔnɔmɔgɔ de ye. Ne wolola
yen, ka mɔ yen. Nnan'a sɔrɔ
baaradenw bɛ gɛlsya minnu na, o de
y'a to n y e n n e s i n a k o m a. N'a fɔra ko
baaradenw bɛ denw fili tuma bɛɛ, u
ka sara tɛ sɔrɔ, walima n'u banana,
mɔgɔ tɛ sɔrɔ min b'u furakɛ, o kɔŋe ka
aqelen.

N'i y'a ye nin bëe b'u soro, sanko
sidako in na, fën caman bë yen, u te
minnu dòn. Ka ne to hadamadenya
sabatili ciyakeda némogoyasola, tuma

sariya min sigira
baaradenw ka ko la, a ka labato.
Mogo o mogo, n'i be baara ke so kono,
n'u be wele ko sokono baarakelaw,
sariya b'a bee la. Nka mogow te
musomanninw ta jate. N'i y'a laje,
sariya la, hake do be yen, n'o ye
sefawari 4192 ye baarakela mankan
ka sara o hake jukoro. Nka
baaradenmusomanni dow be sara
sefawari kemee duuru, walima waa

kelen. Kabin'o yoro la mogo be se k'a fo ko sariya soso.

Nininkali : Aw ka here jumen werew be se tondenw ma ?

Madamu Danbele : Anw ka here minnu be se baarakedenw ma, o y'u lakanali ye. U be lakan cogo jumen ? Fofolo, ni baaradenmusomannin nana, ubeyala du ni du, k'a fo k'u be baara jini. Nka bi, ni baaraden min y'anw ka yoro don, i te yaala, wa e be baara soro. O temennen ko, u ka sara tun b'a ta sefawari keme duuru, ka se waa kelen na. Bi, bi in na, anw ye do fara u ka sara kan, k'a ta waa kelen, fo waa tan.

N'i ko waa tan, dow be kule. Kabini Muso Danbe sigira, sanfelakolidenw, cemancelakolidenw, ani dugumalakolidenw bee bema don baara la yan. Ni mogo min kalannen don, i be se ka sara d'oma, min jogon te di kalanbali ma, o de la, sara be taa fo sefawari waa tan na. Hali sanfelakolio min nesinnen don kenyakowma, animin nesinnen don birokona baarawma, anis anfelakolio min nesinnen don lakolikaramogobaw kalanma, ninnu bee lajelen denmisew be na baarako la, minnu desera kalan na. Se tu somogow ye k'u ka kalan sara, olu bee bema don anw fe yan.

N'o bora yen, an b'u kalan. Kalanso dow b'an bolo kinw kono; kin min ni baaraden be du bee kono, an be taa kalanso sigi yen. Nikalanso sigira, sumana ko, nege ne mugan waati la, sann'u k'a fo k'u be taa yaala cemanninw nofe, u be na kalanso in ha. An b'u ladamu fen caman na, in'a fo n'i be wali du kono, i ka kan k'i yere ke cogo min na. U be dege finiko, finipase, denhadon, yorofuran, tobili, ani k'u kalan cemimusoyabanaw kumbenni na; u be kalan balikukalan fana na.

O kalan be ke tile duuru kono; k'a ta ntendenden na, ka t'a bila jumadon na. nafa were be yen : anw y'i don baara o, an m'i don baara la o, n'i banana, i'ye baaraden yen, an b'i furake; n'i

ka sara ma soro fana, n'i nan'anw fe yan, an b'i deme; n'i ye konota, n'i nan'a fo anw ye ko kari de no don, an be wulik'i deme k'a tigi jini k'a don. An be s'a tigi ma folo k'a nininka, ko karisa ko en'a tun be jogon fe, a kera cogo di ? Dow b'a fo tijne don. Dow b'a fo k'uta te konobara ye ka sor'uta don. Ce keme ni mugan cela, ni bolo sinna mogo min kelen na, a ka c'a la, i b'a soro o de ta ye kono ye. Anw b'i negen; n'i ma son anw ta ma, an ni polisiso be baara ke jogonfe, min nesinnen don nin kow ma; an b'i wele polisiso in na. Sariya la, mogo te mogo wajibya ka jo den ka faya koro. Nka, seereya dow be yen, n'olu sabatira, i n'a fo dennin teriw ni cenin teriw, walima dennin be baara la yoro min na, n'olu bee y'a seereya ko ko cenin ni dennin tun be jogonfe, o ye dalilu kenebew ye. Nin bee la n'i ma son Ala kama, lafasalikela b'an bolo, n'o ye awoka ye, an be konje lateme tiribinali la.

Sabu, denmisen ninnu, segenna, u nanina. N'i y'a ye mogob'i den bila ka na baara ke, ka wari jini, ka musoyaminenw san, se de t'i ye de ! N'o te bee den ko ka d'i ye. Bamako kono yan, mogow be wariba bo k'u denw kalan; nka, u te baaraden jate fosi ye, k'a soro ni baaraden t'u bolo, u denw te se ka kalan, sabu fu ka bo lakoli la, ka na tobili ke. Du caman be yen, ni baaraden te, a furu te sabati. O la, joyroba de be baaraden, na; nka malidenw t'a don; anw ka ton de b'a fe k'a jira ko joyro be baaraden na; baaraden, do de den don; i den ka d'i ye cogo min na, nin fana ka d'a somogow ye ten; nka dese de y'a to, a nana baara jini.

Dow be baaradenw bugo, k'u ser'u den ma, walima k'u ye tijeli ke. N'i ye baaraden bugo, anw y'a don baara la o, an m'a don baara la o, n'a nan'an fe yan, an be t'i nofe; an b'a jir'i la ko sariya te. Anw ka baara ye ka mogo laadi; nka n'i ko halisini, n'b'a ke, anw b'i wele polisi la. I y'a ta baara la, jont'e, i m'a san; n'a t'i ka baara ke, i b'a

bila. Nka k'a bugo, an te son o ma; an y'o mogodama min wele polisi la, o de ka ca.

N'o bora yen fana, ni fen tijena baaraden bolo, u b'a fo k'u b'a tige a ka sara la; sariya la, o te ben. Mogoo mogo n'i be baara la, don do, fen do be tijne i bolo; a be fo ko den be bin a tabaga de bolo. Filen cir'a bolo, were cir'a bolo, galama cir'a bolo, e k'i b'o tige sara la, sariya la, o te ne de ! Nka baaraden dow be yen, u ma mara, u ma ladamu. N'o jor'i la, o be bo i ka sara la. Nka, fen min ma jo ilia, i n'a fo i baaraketo la, o te bo i ka sara la.

Yan, Bamako kono, baaraden, n'a ko n man kene, u b'a fo k'a banna baara de ma; olu dun, denw be bana, olu yereb be bana; ut'a fo k'o ye tugu ye; u be taa dogotoroso la. Baaraden be baara ke, k'a ta kalo kelen, fo ka taa laban na, lafinjebi t'a ye; nka, anw be minnu don baara la, lafinjebi b'olu ye.

An b'a jir'i la tile tan ni duuru, i k'a bila ka taa so; a be tilelafana tobi, a be taa so. An y'a damine o la, sabu, san joli Bamako kono, anw nan'a soro lafinjebi t'u ye, anw ka n'a fo o yoroni b'ee la, aw ye tile kelen d'u ma dogokun kono, an y'a ye, k'o te konuman ye; an be taa doonin - doonin.

O doonin-doonin na, tile tan ni duuru o tile tan ni duuru, patoron dow be yen, ni baaraden ka ni, n'a be baara ke k'a ne, a be tile kelen d'a ma dogokun kono; doonin-doonin don; faamuya be ka na doonin-doonin.

N'o bora yen fana, patoronc cew be baaradenw sunguruntig. N'i ye baaraden sunguruntig, kabin'a be ta, laadilikan dow be f'a ye. N'a nan'a fo ko patoron ce be ka n sunguruntig, an b'a fo kan y'a men, an be sebenni kunkurunnin do ke ka don a bolo. An b'a seben ko anw ye nin baaraden in d'aw ma, nka do be t'a sunguruntig; a be taa waati min na dennin fe yen, an b'o bee seben, ka d'a ma; a b'o don a ka taafekun na. Ni ce nana k'a b'a munumene, ka kanukanw f'a ye, a be leterenin in bo k'a soori ce bolo. N'i y'o kalan, k'a ye ko ne togob'a kan,

i'a dōn ko bē senna.

An bē't'o la, dōw ta bē dabila; nka dōw ta bē yen, a tē dabila. Ni baaraden fana ye kōnō ta, ni tigi ma y'a la, n'an ye ko bēs kē, an ma mōgo sor'a la, a b'a fo k'a te taa ni den ye so. Yōrō do bē yen n'o ye kerecēn musow, «maser'u» ka yōrō» ye, bēnkan b'an'olu ni jōgōn cē, an b'a bila yen, k'a nēgen.

Sabu, baaradenw, u bē den fili. U b'o kē kun jumen na ? An y'u nēgen k'o gundo dōn. U ko n'i jiginna, i man kan ka den jēda laje, i b'a fili, fini min b'i bolo, i b'o meleke a la, k'a n'o bēs fili; n'i ye den laje, a hine bē don i la. Anw fana y'an ji ja sisan, ni baaraden ko, n'in jiginna, n te taa ni den ye so, an b'a fo k'an y'a men; n'i jiginna, an bē den minē. An b'a fo sisan, an bēna sēbenw dilan, i bē to ni den ye; den bē kalo saba bō yōrō o yōrō, a bē sin d'a ma; n'i k'a ma a ka t'a fili, a b'a fo k'a te se. Fērē bē an bolo, an ni denmisenninw dorogolen jōgōn na, an b'u minēcogo dōn. An b'a jini u fe, n'u bē se ka taa «maseriu» ka yōrō laje; walima n'u bē se ka taa kalanso ninnu fana laje. Anni seriwus i wēre bē baara ke jōgōnfe, n'o ye kēneyako ciyakēda ye, sabu denmisēn dōw bē yen, kasaara b'u sōrō, operebana b'u la, an bē t'u fura kē; waritigi minnu b'an dēmē, n da bēna s'olu ma.

Baaraden dōw bē yen, f'u ka opere; an ye dōgōtōrō dō sōrō, min bē bo «kadefu» la, bēnkan bēna temen an n'o cē; o de bēna jo ni baaradenw ka ko bēs ye. Baaraden o baaraden, n'i nan'anw fe yan, i tē don baara la tugun ni dogotorō m'i laje, ni joli de b'i la, nitulodimi de b'ilā, ni sōgōsōgōnijē de b'i la, ni kōnōdimi de b'i la, an b'o sēben dilan, i bē sōrō ka di mōgo ma. N'o tē, anw y'a kolosi, denmisennin dōw bē yen, joliba b'u sen na, u bē pantalon d'u la, anw t'a dōn, an bē t'u don baara la; o kōfē, an bēna dōn ko finē b'a tigilā; a bē k'an bolo baara ye. O la, an ni dōgōtōrō bēnna sisan, o bē n'an dēmē k'o kōne jēnabō. N'o bora yen, an ni baarakēlaw ka kiirikow jēnabōlīciyakēda fana bē jōgōn bolo.

Ni baaraden min ka sara ma sōrō, an b'a jira patorōn ha, a ka sabali, a den de don, a den fana bēsēkataa baara ke yōrō wēre la; an b'a ko hadamadenya fo; sabu ne yēre ye hamadenya sabatili ciyakēda mōgo ye.

An tē taa fanga la ka sōrō an ma dēsē i la hadmadenyā sira la. Nka, n'a tigi

Ni patorōn nana, a ka fini wē d'a ma

ma sōn o ma, an bē taa baarakēlaw ka kiirikow jēnabōlī ciyakēda la. Olu bē welelisēben di, an bē t'o d'i ma; n'i ma sōn k'a sara, an b'i wele baarakēlaw ka tiiribinali la; an n'olu fana bē jōgōn fe. N'i ma sōn k'a sara o fana la, an b'a jēfō an ka awoka ye. O ka sara bē bo demenitōn kun. An ka demenitōn ye denmisenninw demenitōn «UNISEFU» ye, Kanada ka demenitōn, min jēsinnen don denmisenninw ma, «Wiziyōn monjali», «Fondasōn kirideli», ani «PAPES» ka fara patorōn wakan. N'inana baaraden ta, i bē sefawai kēmē saba de sara; kēmē fila ye togosēbensara ye; dōrōmē kēmē ye, san mumē wari. N'i bē bōyi fe o, o bē d'i ma, i bē denminēna fe o, o bē d'i ma, n'i bē tobilikēla fe, o bē d'i ma yan, sabu i kera tōnden do ye; o la, ibē karitita. Nafa minnu bē se tōndenw ma, olu ye ninnu ye.

Nininkali : I ka kuma kōnō, i y'a jira ko

ni baaraden min ka sara ma sōrō, aw y'a don baara la o, aw m'a don baara la o, n'a ser'aw ma, aw b'a dēmē k'a ka wari jini. N'aw y'a ka wari sōrō, aw ta b'a la, walima aw ta t'a la?

Madamu Danbele : Anw ka fosi t'a la; an b'a jini k'a d'a ma dōrōn; dōrōmē kelen tē tige a ka wari la; hali tōgōsēbensara t'o la. Mun na mōgōw

bē nin kuma fo ? Ton dōw nana ne ta kōfē, u bē tan ni duuru bō; olu de bē dōtige ka b'u ka wari la; anw tē fēn b'a la. Ne tē dōrōmē kelen b'a la; ne ye hadamadenya sabatili baarakēla de ye. Se tē minnu ye, ne de y'olu ka awoka ye; ne bē sara o kama; dōrōmē kelen tē tige ka bo baaradenw ka wari la yan; aw bē se ka nininkali kē.

Nininkali : Fen min ye baara balali ye ka tīnē; o bē se ka bōbaaraden na, in'a fōa bē se ka bōpatorōn na. N'o kera, aw jōyōrō ye jumen y'o la?

Madamu Danbele : N'anw ye min di min ma, u man kan ka tige ka bo jōgōn na o cogoya la; misali la, fini minnu file, patorōn dō de ye ninnu dibaaraden ma, sabua bē baarakē

kōsēbē k'a jē; a ye selimafini d'a ma, ka fini kōrōw d'a ma. Baaraden in bē ji ta sīnē tan ni wolonwula tile kōnō; a nana bana; a banana, a k'ale tē se baara in na, k'a man kēnē; a ka kan k'a suda patorōn na, ka n'a sud'anw na. Dennin ma sōn ka sudali makōnō; o la, anw ye fēnw minē; ni patorōn nana, a ka fēnw bē d'a ma.

Anw fe yan, tile tan ni duuru de ye sarati ye; n'a tīgī man kēnē, i bē wajibiya k'a to yen, a k'a yēre fura kē; sann'a ka kēneya, mōgo wēre bē jini ka di patorōn ma; o ye nōhabila ye. N'a kēneyara, se k'a bēna, a bē na baara kē. Nka n'a k'a tē to yen tugun, min b'a nōna, an b'a jin'o fe, n'o bē se ka to yen. Anw fe, ka fo ko baara bē sin ka tīnē ten, o tē kē; sarati ye tile tan ni duuru ye; sabu n'i y'a men ko ton, sariya de b'a la.

N'an bē baaraden don baara la; an bē laadilikan dōw f'a ye.

NE 4

An b'a fo baaraden ye, səben de y'i ladon, o səben de ka kan k'i labo. N'i b'a fe ka bo baara la, i b'a suda patɔron na, k'a sud'anw yere la; sarati ye tile tan ni duuru ye; o tile tan ni duuru kono, anw be mogo nini ka d'a tigi ma; o tuma e be bo. Nka ni tile tan ni duuru dafara ka soro mogo ma soro, i yamaruyalen don ka bo.

Laadilikan min be yen, n'an b'a fo denmisenniw ye, i taara wali du de kono, i sago te yen, olu sago de be yen. Olu sago be yen cogo jumen ? Kabini səben be dilan, an be patɔron nininka, n'a b'a fe baaraden ka baara minnu k'a ye; a b'a fo finiko, tobili, denmine, yorofuran, yorosusa. A b'a ci k'a caya. O b'a soro anw ye den nininka, a be se minna, a siye min ye, a fanga dan ye min ye. O la, an b'a fo ko ni min file, a be se ka tobili ke, ka fini ko, nka, i ye baara to minnu fo, a te se k'olu ke.

Sanni k'anw na, baaraden kelen be fini ko, ka yoro furan, ka tobili ke, ka den mine, ka feere ke; mogo kelen, segennafinebo t'a la. Anw fe, baara dama dɔnnen don. Denmisennin san tan ka se san tan ni naani ma, o be den mine; o te fen were ke n'o te. San tan ni naani, san tan ni duuru, olu be taa du fitininw na : i n'a fo ce, muso, den, a banna. An b'a jira k'a fo den be se ka nin de ke; n'a tigi taara, ko do farala baaraw kan, den be segin ka n'o fan ye. N'a nan'a nefan ye, a tigi ka aderesi bee b'an bolo; an b'a wele, k'a jir'a la k'a fan benna nin na, e y'a ketan. An b'a nini den fe, n'a be se k'a ke, do be fara sara kan; n'a te se k'a ke, o don. Ni patɔron ko fo baara ninnu ka ke, an b'o den bo yen, ka mogo were d'a ma, min fanga be se.

Nininkali : I ye baaraden ta fo. Ni patɔron yere b'a fe ka baaraden bila dun ?

Madamu Danbele : N'a b'a fe k'a bila, tile tan ni duuru de ye sarati ye. A b'a fan ye nin baaraden te ne sago ke, a te se ne ka baara la. Anw fana b'a fo ye, an be mogo nini ka d'a ma; o sarati ye tile tan ni duuru.

Nininkali : Baara kuntaala ye jumen

ye ?

Madamu Danbele : Baara kuntaala janya b'a ta nege ne woɔro la, ka t'a bila nege ne muganna. Oy'anw ta ye, nka mɔgɔsi t'a b'a sira fe.

Nininkali : Aw bəna feere jumen tige walasa a ka se ka labato ?

Madamu Danbele : Feere min b'a la, o ye kunnafoni dili ni lafaamuyali sabatili de ye. A be fo jabaranin na; an be nɔgɔnyew ke ka mɔgɔw lafaamuya. Fen min be yen sancaman, etesek'a fo tilesekunje k'i be se k'o bo yen. Kuma de don, i be kuma k'u lafaamuya.

Nininkali : Sisan, tile tan ni duuru kono baaraden min be bo ka do bil'a no na, bɔlen ka sara be dulon wa ?

Madamu Danbele : Ni nonabila tara, anw b'o sara. Ni min banana, n'a nana, a ka sara b'a no na.

Laadilikanw ma ban. Anw b'a jira baaraden na, sufè a te taa yaala. n'i tilala baara la sufè, ni kalanyɔyo te yen, i man kan ka taa yaala i kufè yɔrɔw la. I man kan ka patɔron ka minen singa mogo ma. Ni fen tijena a bolo, an b'a f'a k'a fo patɔron ye : filen cira n bolo, wali nin ni nin kera n bolo. An b'a jira n'i man kene, sann'i k'i nekumu, i b'a fo patɔron ye ko nin bana de be ne na. N'a b'i fura ke, a b'i fura ke; n'a te se k'i fura ke, a be na ni y'anw fe yan, anw b'i fura ke.

Baaraden man kan ka mogo bisimila patɔron ka so, i n'a fo tonnɔgɔnw. Tuma dɔw la tonnɔgɔnw be t'u nofe, u ka dugulacemisenniw be t'u nofe, anw b'a fo k'o man ni. Mun na ? Sabu o do be se ka sojeli ke, k'e to baara la, i te b'a kalama. Hali n'u ma sojeli ke, n'u taara baro la e fe, baara min ka kan ka k'a tuma na, o be se ka ke sababu ye ka tile gan e la.

Sisan, musow ka misen. Si ni si ka baarakēcogote kelen ye; in'a fo muso min b'a fo k'i ka fini te ko k'a je; n'a k'a ma je, i be segin a kan. Ni denw y'i nen, i b'a fo patɔron ye, i t'u bugo; n'a ma fen f'a la, i be n'a nefanw ye; anw be kuma. Do bora yan sisan, ale ye baaraden ka sabara ta k'a dogo, sabara tununna. Baarakeden ye

sabara were ta k'o don, k'a fo k'ale sennakolon don. Sisan, a ye baaraden sara, ka sabara songotige. O la, an ye patɔroni wajibiya ka kemefila bil'a no na. N'ale tun ma baaraden ka sabara tunun, a tun te mogo were ka sabara ta. A m'a sojè. Ko do de y'a bil'a la. Patɔron y'a sara ka soro ka taa.

Mogo o mogo, n'i te son ton ka kuma ma, ton te baaraden d'i ma; i be t'a nini yɔrɔ were. N'i taar'a nini yɔrɔ were, o baaradenw b'i ka fenw sojè, ka taa n'u ye, e t'u yɔrɔ don. Anw dun, ni baaraden ye sojeli ke, i bəna ton segeré, ton b'i ka fen segin i ma. O la, anw be mogo wuli, f'a tigifasola, ka t'a tigi minè ka na n'a ye.

Nininkali : Sariya jumenw b'a ka ton donni na ?

Madamu Danbele : Sariya minnu b'a la, f'i ka son an ka laadilikanw ma folo. Baaraden, i te b'a yere ma, i te ko suguya dɔw ke; fo patɔron ka nisondiya. Patɔron fana b'a ka bugunatigesebenw bee d'an ma, ka kemesaba sara. I be baaraden sar'a ne ma; a te bugo, a te nen, a ka fa dumuni na; n'a taa tuma sera, i b'a sud'anw na, an be dɔwre d'i ma. Ani ka do far'a ka baaraw kan, minnu t'an ka seben kono, an b'o geleya kosebe. O de y'an ka sariyaw ye.

Nininkali : «Muso Danbe» be wari bo min ?

Madamu Danbele : Anw be wari bo yɔrɔ minnu na, o ye tonwari dɔrɔmè kemesaba ye, ani «UNISEF» n'o ye dije seleke naani tonba ka bolofara ye min nesinnen don denmisenniw ka kɔnjew ma, ani musow demeniton «P.A.P.F» ni «Wiziyon - Monjali», ni «Fondasiyon» «CRUDEM», ani Kanada ka denmisennin demeniton. Ton in damine na, ne ye geleyabaw soro. N be se k'a fo ko ton in daminenan san 1989; nyere ka baara damine, ka baaraden di mogo ma, o ye san 1991 ye; a ka ke demeliton «ONG» ye, o kera san 1996 - 1997. Folofolos musow tun'ta fe ka n ye; a ma diy'u ye. U ko Mali la sara te musow bolo, sara nənamat emogow bolo; ko ne bəna do

fara baaradenw ka sara kan. Bi, bi in na, musow bē n fē. Mun na ? Sabu ni ne ye baaraden d'i ma, a tē se k'i soñe; a tē se ka baara bila ka sor'a ma sud'i la; wa, a b'i ka baara ke i sagola. N'a m'a k'isago la, n bē mogō wēre d'i ma.

Nininkali: Any'a menkojekulu werew bē yen minnu nesinnen don baaradenw ka kōnē ma. Aw n'olu ce bē cogodi ?

Madamu Danbele : An ni caman bē baara ke nogonfē. Nka, dōw bē yen, olu n'an hakilinataw tē kelen ye. N tēna mogō togo fō; nka tōn dōw bē yen, ubē taa baaradenw nin'u somogōw fē burusi kōnō, ka na n'u ye yan, k'u bēn'u dege baara la. Ni se b'anw ye, anw ka baaradenw tēna Bamakōkōnō; u bē t'u faso la, an bē porozeniw dilān u ye, u b'u ka baara ke yen, k'u ka nafaw soro. Ni min nana, an b'o lakana walasa a nana cogo min na, a ka segin ka soro fine t'a ka ko la. Minnu bē baaraden ka ko ke jagokun ye, olu bē baaraden ta baa fila ni kēmē duuru, ka baaraden ta waa kelen ni kēmē duuru, ka kēmē duuruta; ka dōtig'u ka sara la. Dōka baara ke, dō k'o tōnō dun; Ne n'o mogō suguya ninnu, tē baara ke nogonfē. Nka tōn minnu y'a lawuli ka baaradenw lafiya, k'u kalan, u ka bō dibi la, o ka fisa. Ni y'a men ko muso ka lafaamuya, a tē se ka k'olu kō; mogō tē baaradenw jate, ka soro don dō musow don.

Nininkali: Aw ka tōn ni baaradenw somogōw'ujatigiwce bē cogojumen na ?

Madamu Danbele : N'anw ka baaradenw seginna ka t'u ka duguwa, ni dōwerew bēna, korolenw b'an ka aderesi d'u ma, u ka n'an segeré. Ni mogō min bōra burusi kōnō fana, k'a bēn'a ka mogō nini, o bē n'an fē yan; an bē sebenw ta k'u laje, fatogōw ni batogōw, an b'a tigi deme k'a nini. Minnu mana bōyan, ka furu, olu b'an ka aderesi di kuraw ma. Ne ye n bolonobila seben dōla sisan, min bōra hadamadenya sabatili ciyakeda la. A b'an yamaruya k'an ka birow sigi -

sigi yorōw la, i n'a fō Segu ni San, Tomiyan ni Jēne n'u nogonnaw na. An b'an ka biro sigi yen, a bē fō min ma ko «antenni». O la, ni baaraden min b'a fē ka na, f'an ka nogon faamu. Ne wulila, ka t'u somogōw kumanogonya. Ni baaraden min y'a naniya ka na, o bē n'anw fē yan.

Nininkali: «Kibaru» la, anw bē batakiw soro k'a fō ko maminecēw kamanagannen don, sabu n'u ka npo-jatigiw fūru waatisera, ubetunun. Aw bē se togodaw la wa, baaradenw bōyōrō yēre la ?

Madamu Danbele : An ben'o de ke san 2000 in na; ka taa sun kōrō,

walasa somogōw k'an dōn.

Nininkali: Baaraden minnu si ma se baara ye, n'olu tara denmine kama, ka laban ka taa bila baara werew la, aw b'o ko laben cogo di ?

Madamu Danbele : Ni baaraden san tan ni saba nana k'a bēna denmine ke, a ka kunnafoni bē se ke seben na; patōrōn fana taw bē se ke seben na. Patōrōn b'a bolonō bil'a la. Ni patōrōn y'a bolonō bila seben na, a b'i n'a f'a y'a dalakan di. N bēnamogōw jir'aw la sisan, minnu ka baara ye ka taa denmisenninw laje, n'u bē minecogo numan na, n'u bē dayōrō numan na, n'u bē dumuni ke ka fa, walima ni do ma far'u ka baara kan. Sariya dō bē denmisenninw togo la, min b'a sabati ko k'a ta san tan na, ka se san tan ni naani ma, denmisennin man kan ka baara ke, nka, anw sekō tē. N'u nana, an b'u don baara la, walasa u jatigiw kana segen; nka, baara girinman tē d'u ma.

Nininkali : Ni baaraden banana, walima n'a bōra baara la, a doni bējōn kan?

Madamu Danbele : Sisannibaaraden banana, «maseriw» bē yen. Benkan b'an n'oluce; n'i banana, an bē taa n'i ye maseriw fē yen, k'i fura ke. Sabu, caman bē yen, utē fura tacogo nedōn. Dōw jatigiw bē na n'u ye yan; an bē jatigiw lafaamuya, u ka to kā fura di baaraden ma. Nka, baaraden dōw bē yen, an tē minnu ka fura bē doni ta, sabu, n'i ye baara ke kalo damado, i bē doonin soro; ni furasansēben wari benna waa fila ma, anw bē se ka waa kelen ni kēmē fila sara; i bē se ka

lajelisēben fana wari sara; o la i yēre b'i joyorōn k'a la.

Dōw bē yen, fosi'olu bolo. Sann'a ka t'a jatigiw fē yen, an b'a bila ka taa «maseriw fē yen, walasa bana ka nogoya. N'a nogoyara, n'a b'a fē ka t'a jatigiw bara ka furakeli to ke, a bē

taa yen; nka, a bē se ka to «maseriw» bara, fō ka se kalo saba ma, f'a ka kēneya.

Nininkali : Kalansow bē yōrō jumen na ?

Madamu Danbele : Kalanso dō bē «Siso 300» kin na; kelen fana bē «SEMA 1» na ani yōrō werew.

Nininkali : Taalen nēfē, ni «maseriw desera, aw bē mun ke ?

Madamu Danbele : «Maseriw» ye sigiyoroma fila ye. Cemancelakoliso» Noturudamu» fan fē, yōrō dō bē yen min nesinnen don baaradenw de kalanni ma. Misali la, baaraden min b'a fē ka baara kalan folō, ka soro ka don baara la, ani baaraden minnu bē na k'olu kōrōtōn don, k'u ka kan ka kalo woɔrō ke, olu bē don sufē kalanna; ibētobaara la, ka sufēkalan k'i senfē.

Minnu b'a fē ka wari jēnama soro, olubētaa kalo kelen, kalo sbab, kalo

naani ke «maseriw» fe yen, ka baara kalan. «Maseridow fana be yen, minnu ka baara jesinnen don baaraden konomaw ni banabaatow ma. Anw be wari d'u ma; nk'u be wari jini yoro werew la, k'u ka baaraw sabati. Do bora denfilli la. Folo, tuma bee, i tun b'a men ko do taar'a den fili.

Nininkali : Baaradenw ka sufekoliko b'aw bolo cogo jumen na ?

Madamu Danbele : baaradenw te bo suf. U ka bobilaya be se ka ke baasi ye fana. Nka n'anw ye baaraden di muso min ma, anw b'a jir'a la k'a be jabaranin laj'u fe. N'a ma ke ten, denmisennin dow be yen, u be bo, cemanninw b'u negeen ka kono d'u la; hali n'u ma kono soro, sida fana be yen.

N'an ko sisan, i man kan ka bo, koro de b'o la. Misali la, baaraden be se ka taa baro ke tonnogon fe, nege ne mugan ni kelen, ka se mugan ni fila ma, baara bannen kofe. Nka, ka taa yaala, fo ka dugu tila, an te son o ma. Patoron caman be yen, minnu te son baaraden ka taa yaala, ka tila ka na da gos'u da la, k'u ka dayele. Hali i yere woloden musomannin ka yaala, i te son a ma. Waati de b'a la; n'a ko n be taa nin yoro, opereperelatigelen don; nka ka bo ten suf be se ka taa yaala, u kuluba, i n'a f'u b'a ke cogo min na, fo ka dugu tila, o te ben.

Aw be haketo, baaraden do taara yaalayoro la, tow taara k'a to pon jukorla la, i b'a sor'ani cemisennin do tun be nogon bolo. A nat, cemisennin duuru, bajanbilaw binn'a kan; a kera kono ye; jon de ta don ? Anw t'u don. Murunin de be ceminsenninw bolo; u b'a bo, ko n'i ma son n na sisan, n be nin don i kono. N'i ma se yoro dow la, nin kow t'i soro.

Baaraden do be yen, n'i y'a to yen a ka yaala, a yerema a laban be kono ta. Olu n'u nogonnaw konomaw b'anw bolo yan.

Nininkali : Aw ka saraw bee la dogemannin ye joli ye ?

Madamu Danbele : Saraw bee la filtinin ye waa kelen ye; anw te mogo don baara la o jukoro; a cayalenba ye

waa tan ni fila ye. Mogokelen be yen, min dira waa naani; lakoliden don, min m'a cemancekoliso laban. Ala n'a ka baara kecogonuman fe Lasigidendoy'aka wariwaa tan nifila ye.

Dogotorow ka sanfelakoli denmisennin do be yan, se ma k'a somogow ye ka liburuw san; do fana be yen, a be cemancekoliso 11 nan na; kuru 13 de b'a bolo; nka sojola do de ye kono d'a la. A donna baara la. Min ka di ne ye, aw ka ko suguya ninnu dow y'a ne na, aw n'u ka kuma, o ka fisa ne ta ye.

Nininkali : Baaraden jumenw be sara waa tan ?

Madamu Danbele : Musomannin minnu ye cemancekololi ban; dow be lakolikaramogow ka sanfelakoliso la, fo san sabanan na, nka geleyaw y'a tu bora. Olu bee be waa tan soro. Ni nin musomannin suguya nana, an b'a don baara la waa wooro a damine la.

N'a donna togodalamogow ma, sara b'a ta waa kelen na, ka se waa fila ma; a cayalenba ye waa saba ye. Mobilobililaw ni yorokobosilaw n'u nogonnaw denw bena don baara la yan. Hali minnu be lakoli la, ni lakoli bilala, kalo saba in kono, u bena don baara la. Ub'uka sara soro, wa patoron juman dow be yen, minnu b'u ka lakoli sara, ka finiw san u ye.

Nininkali : U be kalan ke kan jumen na ?

Madamu Danbele : U be balikukalan ke. Dow be bataki yere seben. Do tara baara la waa kelen, a kelen ka kalan ke, a be waa naanin na bi. baaraden dow hakili ka di kosebe. N'aw ma taa kalansow laje, aw te se k'a faamu.

Nininkali : Geleya jumenw b'aw kan ?

Madamu Danbele : Baarayoro goleya be yen; antun be goferenaman ka yoro min na, u y'o ci, an yelemara. Yelemara b'a ke denmisenninw ni patoronw t'an yoro don. Min ka d'an ye, an ka dugukolo soro, demenitonw k'an deme k'a jo; o la, an te bo yen tugun.

Filanen ye mun ye ? An be baara ke suf; denmisenninw ka kalan be ke

suf; polisi do be se k'an wele ko baaraden do minna sonjeli na, walima dogotoroso do be se k'an wele ko baaraden do jiffinna; patoron do fana be se k'an wele ko nin tigi man kene. O la, mobili te ne bolo; ne ye mobili koro jini faamaw fe, umas se k'a di ne ma.

Demenitonw be wari di; nka, olu b'u ka wari donda pereperlatige. Anw be baara min na, n'a donna ko denmisenninw lakananidon, dowman kan ka ke ko gelaw ye ! Mogokelis fana be yen, minnu ka sira te sariya la, sanko patoron yere, minnu ka kan ka ne deme, olu be min ke baaradenna, at se ka lakali. N'a fora ko patoron be baaraden bugo, a ce fana b'a bugo, o yefen ye min te se ka ben de. E minisirito ka ban ka baaraden sara ! O kuma be taa fo jon ye ? Tubabuw de be ka nafa don anw ka ton in na; nka, Mali yere te k'a don a la.

Nin ye geleyawaba de ye. I n'a fo, aw ye sariyako min fo baaraden ka konew la, n be se k'a fo ko sariya be yen. A be baarakowciyakedabala; ut sariya ninnu labaara de. A ka kan faamaw ka ne deme ka sariyaw labaara. Misali la, n'i be taa kuma jabaranin na, f'i ka wari de sara; n'i be taa kuma arajo la, f'i ka wari de sara. Kunafonidila dow fana be wari mine.

Faamaw ka kan k'a jatemine ko ne be baara ke faso de ye. U be se k'a fo ko n man jini. O geleya sugu do be yen, jigitige suguya dow be yen, n'u y'sor'i ka baara la, i b'i dan i seko de la; i janiye ye min ye denmisenninw ka ko la, i b'i se k'o la, walasa olu ka se ka bo nogor la.

Geleyabaw de b'an kan. Misali la, an yere ka birokobosilaw do be yen, sara t'u ye.

Demeniton ninnu b'a fo k'u be baarakela fila dorkon de sara. A ka kan faamaw fana ka se ka wari d'an ma, k'an deme. Geleyaba damado minnu b'an kan, olu de ye ninnu ye.

Nanze Samake
ni Badama Dukure

Gelyaba fila be Mali kono

An be don min na, i ko bi, gelya fila be Mali kono, ni cogoya ma nin'olu la, a ko be gelya ka t'a fe. Folo ye kalanko ye. An be san duuru bo bi, kalan te ka ke Mali kono; n'a tora nin cogola, dönniya be soro cogo di ?

N'i ye Mali lakolidenw sigi keme - keme, k'a ta kalanso woɔrɔnan na, ka n'a bila tannan na, minnu be se ka letere kalan, walima k'a seben, olu te teme kɔnɔntɔn kan. Ni san mumɛ bɛe kera kalanbaliya la, k'a tɔ to kalo kelen, walima tile tan ni duuru ye, u be soro ka wuli boli-boli la. Ni nɔgɔndan kera, ni min ma nesoro, mankan be caya. Bɛe b'a don ko n'i ma foro sene, i te nɔ tige.

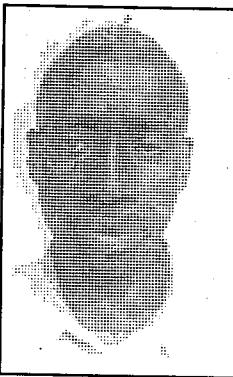
Min ye gelya filanan ye, n'an ma wul'o fe joona, don dɔbe na, a wale be gelya. Sabu, ka marifa ci mɔgo la, o tun te k'an fe yan; ka taa sira tige mobilitigw ne, ka marifa t'u kama, o tun te ke. Bɛe b'a don ko jamana caman mɔgɔw be don yan, i n'a fo Senegali, Alizeri, Nizeri, Moritani, Burukina, Nizeriya, Gana, Kɔdiwari, Saralon, Liberia ani Lagine n'a tow. Ni mɔgɔw be don yan, seben t'u bolo, wa u te nininka sebenko la, u be don ni marifajuguw ye; n'an m'o ko laje, a bena k'an bolo baara ye don dɔ la.

**Yaya Mariko
Kalabankoro - Bamako**

Samiye ye dɔgɔden ye

Anw fe yan, baara caman kera ka ban; a tɔ tora nɔgɔn ye. Nin waati be ne hakili jigin cekɔrɔba dɔ ka kuma na, ko samiyɛ ye dɔgɔden ye. N'i ye min sam'a taato fe, a ben'o d'i ma. A te nine ka mɔgo ta di mɔgo ma. A be fo bɛe ka da la kelen-kelen. O temenén kofe, nɔ bɔre ye sefawari 600 ye sisani. Saŋɔ kilo ye 6 ye; keninge kilo ye 7 ye.

**Yakuba Samake
Tasɔna - Falo Bila**

Yaya Mariko

Joro ni Segu sirabako; ani Joro ni Marakala siraba ntanya

Joro ni Segu ce sirako kelen be kɔnɔnafiliko dan ye, k'a sababu ke sira numan ntanya ye. N'a fɔra ko Segutaa ser'i ma, hali n'o y'a soro ko hèreba dɔ b'i makono yen, i ja be bo; k'a sababu ke, i bɛna toɔro min ye sira fe.

Joro ni Segu ce sira ye bɛlebilennin ye; o kofe sira tijenéen don k'a ke dingé-dingeye. Okama, mobili numan tigi si te son k'i ka mɔbili numan bil'a sira kan; k'a b'u ka mɔbili tijé. O tuma, mɔbili kolon dama de be sira in kan. A mobiliw lajuman ye basiyenin ye; n'o te takisi numan sit'a la, sanko mɔbili numan wɛre.

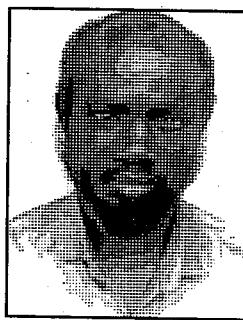
N'i dun y'a jateminé, i b'a soro taayɔrɔ si te joroka la ni Segu te, koŋe caman na. A folɔ, dɔgɔtɔrɔ numan be Joro, nka dɔgɔtɔrɔso numan te yen, sabu baarakeminén te yen. N'i ka bana gelyara, a be fo k'i ka taa Segu, walima Marakala lɔpitali la. Ni sira numan te yen, mɔbili fana be gelya. N'i ye mɔbili soro fana, n'Ala ma far'i kan, i ka banabaato be sa i bolo, k'a sababu ke mɔbili ka yugu-yuguli ye; wa bɛlebilennin foloko min be don a kono, o ka teli k'a faga.

O temenén kɔ, hali ni welesében bɔra Segu faamaso dɔ la, ko sini sɔgɔma, nege kanje 9 waati k'i soro ye, i te se cogɔsila, k'a sababu ke mɔbili kolonko ye. N'Ala ma far'i kan, selifana b'a soro i ma se, mɔbili tijeli fe.

O tuma, faamaso min y'i wele fana, o b'a fo k'i ma waati labato. Ninnu bɛe ye gelyaw ye, fura ka kan ka nini minnu na.

Gelyaw ka ca; a bɛe te se ka fo ka ban. Keneyako yere dama b'a bo. Joro dun ye dugu ye, min te jate dugubaw fe. Nka, a be se ka jate dugubaw kinw fe, bawo Joro arɔndisiman mara nɔgɔn ka dɔgɔn Segu sɔrikili kono. Joro dugu hake ye dugu 2000nikɔ ye. N'i y'okɔnɔmɔgɔw hake filesa, k'a yeko keneyaso numan te yen, o ye ko ye de!

Joro ni Marakala ce fana be ten. O sira kan, basiye kelen pewu de be yen. N'o mɔbili kelen taara k'i to, o y'o

Basiru Kulubali

bannen ye, hali n'o y'a soro b a n a b a a t o degunnen b'i bolo, o y'o don taali kɔni dabilalen ye. Fo n'i taara fo B a n a k o r o sirafara la, ka mɔbili ta yen, n'o te cogo si t'a la. Oteménenkɔ, Joramara kasariyakow bɛe be nɛnabo Marakala. Ni sira te yen, o ye ko ye. O tuma, ne be wele bila jamana sirabakow nɛmɔgɔw ma, uka feerew nini ningeleyaw la. Komini minnu be sira ninnu kan, olu fana ka kan k'u bolo di nɔgɔn ma, ka feerew nini.

Minnu ye kominiw kɔnɔmɔgɔw ye, olu fana ka kan k'u jɔyɔrɔ k'a la. A waribɛ bɔ bɛe de kun. O tuma, bɛe k'i jija k'i ta fan tilen.

**Basiru Kulubali
Joro Segu.**

Kojugu bɛe lajelen nesinnen don senekelew ma

Kuma numan kelen foli tan ka fisa ni kumasintan foli ye. Min ye koɔriko ye, halibi anw kamanagannen don a ko la. N'a ko tun te ne nin kɔ, a tun ka kan ka suda senekelew la.

An kelen ka nɔgɔw, furajiw, ani senekeminen tow ce juru la, u sɔrɔla k'a fo ko koɔri binna.

O kera gelyaba ye anw senekelew bolo ninan. Ni dɔ ma bo nɔgɔw ni

furajiw sɔngɔla, hake si te senekelew ka gelya la.

N'a fɔra ko senekelew ye Mali ntuloma ye, ne ma son o ma, bawo an fe Mali kono yan, kojugu bɛe be ta ka nesin senekelew ma.

**Burama Jalo
balikukalanden
Nɔgɔnɔmɔgɔw - Nene - Sikaso**

Kibaru ye san 28 soro

Hakililajigin siratige la, kibaru nimorō fōlo bora san 1972 Marisikalo tile 10 don. O tuma ni ninan san 2000 Marisikalo tile 10 doncé, o bēben san 28 de ma. O furance kōnō, gelyea n'a taa bēe, gelyea n'a suguya bēe, a kelen si ma kibaru bali ka b'a bōcogo la, n'o ye kalo o kalo ye. O b'a jira ko bariko bē kibaru la, a joyōrō ka bon, a sinsinyōrō ka girin k'o sababuk'a nafa ye, bēe bennēn bē min kan Mali kōnō a n'a kōkan. A bē fo ko ni nōgoya ye sariya min sigi, gelyea de b'o sariya wuli. O ma ke kibaruko ye, ka masorō jamana nēmōgōw nijamanadenw bēe faralen kōkan demebagaw kan, olu ma kibaruko ke bolokōfēko ye cogo si la, u bēe jera k'a jukōrōmadon, k'a sinsin, k'a sankōrōta f'a ye sira soro. Kabini kibaruko daminēna fo ka se sisan ma, ni gelyea kumbora cogo o cogo, u bē fen bēe ke k'o kunben walasa balan kana don kibaru boli la O b'i n'a fō baarakēminenēni ni nafaoloko ani fen wēre minnu ntanya bē kibarudilannaw balik'uka kabaara k'a kēcogo la. Otēmenen kō, n'i y'a ye kibaru mēenna si la fo ka san 28 soro, o sababu fōlo y'a kalanbagaw de ye, a kera kunkōrōtako, wasako ani nafalako ye, minnu bolo, n'u b'a san, k'a kalan ka d'a kōrō kan, n'o y'an ka kanw donni ye da la. Ni joyōrō ani nafa tun tē kibaru la, a tun tē bō san na, ka soro. O cogo la, ni joyōrō ani nafa tun tē Malikunnafonisēben to filia la minnu ni Kibaru bē dilan AMAP ka hukumu kōnō, n'o ye Kabaaru ye, min bē dilan fulakan na ani Xibaare, min bē dilan soninkekanna, olu fana tun bē bō san na, ka san soro. O b'a jira ko fangatigilamogow sēbe donnen b'a Kunnafonisēbenko ma cogo minna, a b'u bolo da minna, u cēsirilen b'a la cogo minna, o bēe ka bon. O ma ke gansan. O soro la fen min fe, o sababu ye fen min ye, o ye kibaru n'a tōw diyacogo ye jamanadenw ye, fo k'a damatēme.

Kibaru nōgonna minnu dilanna Afiriki

jamana caman kōnō, n'olu desera ka sira soro, k'o sababu ke mōgōw kōdoncogo y'u la, o de ka ca. Mōgōw ma soro yōrōw la, minnu y'u ka jamanaw wolokanw Kunnafonisēbenko ke sēbeko ye.

O kama, dōw boli sumayara, k'a ke waatilako ye, dōw boli dabilala pewu. Nin bēe b'a jira ko Mali kōnō, kibaru kera fen ye, min farala jamanadenw nikanfēn w kan. O cogo la, ni sumaya donna a boli la, o bē ke baasi ye, kuma t'a bōbaliya ma. O kōrō ye ko Kibaru sanga wūlilen bē cogo minna, a boli tē se ka dabila tugun, ka masorō mōgōw sigilen bē k'a makōnō, ub'a fe, a ka diu ye, umago b'a la, k'o sababu k'a nafa ye. N'u m'a soro k'a kalan, u fari bē faga, u dusu bē kasi. A b'u tōrō, iko n'u m'u negelafēn soro cogo minna k'a dun. Mōgō minnu b'o cogo la Mali kōnō, n'u taalan ye kibaru ye, olu ka ca dantigeli ma. Kibaru sanyēlema 28 nan bē ben kabaaru sanyēlema 17 nan ma, min bōko fōlo kera an 1983 Mariskalo tile 10 don. A bē ben Xibaare sanyēlema 11 nan ma, min fana bōko fōlo kera san 1989 Marisikalo tile 10 don. Kumalasurunya la, a Kunnafonisēben saba sanyēlema kunbenw file :

- San 2000 Marisikalo tile 10 don, Kibaru ye san 28 soro.
  - San 2000 Marisikalo tile 10 don, Kabaaru ye san 17 soro.
  - San 2000 Marisikalo tile 10 don, Xibaare ye san 11 soro.
- A san 28 kōnō, kibaru ye yēlēmaliko caman kē, a jēw hakeko n'a botaw hakeko la. O b'i n'a fō dō farali a jēw n'a botaw hakēw kan. N'a fōra k'o yēlēmalikō jatemine ka ben san ni san ma, o dantigēliyōrō bē caya kojugu. Nka, walasa k'a baara n'a faamuyali nōgoya, k'u teliya, a yēlēmaw kera cogo minna, san 10 ni san furance kōnō, o file :
- San 1972 la, kibaru 5.000 de tun bē bō kalo o kalo, nē 4 kan
  - San 1982 la, kibaru 8.000 de tun bē

bō kalo o kalo, nē 8 kan.

- San 2000 y'a soro kibaru bōta hake sera 16.000 ma kalo, nē 12 kan.

Fēn min ye Kabaaru ni Xibaare ye, minnu boli daminēna ni hake 1.000 ye, kalo o kalo, nē 4 kan, san 2000 y'o fila bee hake soro 2.000 la, kalo o kalo, a nē 4 kelen kan. Olu senna ka suma cogo o cogo, u bē jētaa sira kan. Kibaruko bē nin cogo de la sisan. O cogo dali jamanadenw tulo kan, o bē ke sababu ye ka mōgōw labōa kalama, u k'a jēdōn.

O fana bē se ka ke sababu ye ka dusu don dōw kōnō, bakurubasanniko la, jate bē minne min kan, k'a dōn ko dō bē ka fara kibaru bakurubasannaw kan. A b'o cogo la kabaarukō ni Xibaareko fana na. A kera cogo o cogo, nin Kunnafonisēben saba yiriwali dulonnen bē Malidenw de la. Olu de y'u cēsiri k'u sigi sen kan.

Olu de b'u sidōn ka masor'u bē bō olu de wolokanw na. N'u diyara mōgō wērew ye cogo o cogo, n'u ma diyā Malidenw ye, n'olu m'u don da la, n'olu y'u mago b'u la, a kelen si tē taa nē. Nijamana nēmōgōw y'u jōni Kibaru musaka bē ye, ka tila ka Kibaru nimorō kelen sansōngō ke dōrōmē 15 dōrōn ye, kalo o kalo, k'a bakurubasansōngō ke dōrōmē 300 dōrōn ye san kelen kōnō, fēn min bē faamuya o la, o ye ko Kibaruko ma dabo warinini wali jago kama, tōnō bē soro minna. A dabōra fen min kama, n'o ka gēlēn ni wariko ye, o ye dīnēlatige kow dōnniya kalan de ye, min bē hadamadenw bō dibi la, ka duguw bō nōgōla, ka sōrōw yiriwa, ka here ni lafiya basigi jamana kōnō. Nin kow hamī bē mōgō minnu na, olu de cēsirilen bē Kibaru n'a nōgonna yiriwalikōla, ka masor'u b'a dōn a bē fen min nē jamanadenw ye.

Ni bēe ye nin kow faamuya, k'i sēbe don u waleyali ma, jamana tēna soro, min bē se ka Mali dan, ka masorō Afirikitilebinyanfan na, jamana tē Mali nē, Kunnafonisēbenko la, minnu bē dilan jamanaw wolokanw na.

Amadu GANI Kante

Minisiriw ni jamanadenw ce kumanogonya

Kidali

Kunnafonikow minisiri, Madamu Asikofare Ulematu Tanbura ni basigili nijamanadenw kojësili minisiri, Cékura Dunbiya ye Kidali mara jemögow, dugulenw ani maabaw kumanogonya nténendon, maristikalo tile 20, san 2000. Körfow bolila goferenaman ka baara bolodalenw ka, ani Kidali yere nikanko telimanw, minnu ka kan ka jira depiteso la, jamana labaarali hukumu kono, i'n'a fo jamanadenw b'a kanu cogo min na.

Minisiriw da sera baaraw ma, k'u fesefese, baara minnu kalifara goferenaman ma jamanakuntigi fe ani feere minnu ka kan ka siri walasa ka forobabaadaraw ka baaraw sabati. Mögo minnu ye kuma ta, olu da sera Kidali mara baara gelén minnu ma, olu be tali ke basigibaliya, kunnafonikow, jiko, lakolikow ani kenayakowla. Walasa ka basigibaliya kelé, mara jemögow ni laadatigw ani dugulen wew y'u fanga fara nogon kan ka jekulu do sigi, maristikalo tile 1, san 2000, walasa ka banbaanciwnobo, k'u mine ka di lakananikelaw ma. O jekulu in de kera sababu ye ka kosa in na nansara saba faabaw mine k'u di lakanalikelaw ma.

Jekulu in y'a jira goferenaman ka cidenw na kene kan, k'a ma jen ni mögo saba joli ye ka mugu c'u la, somi tun kera minnu k'u ye faali ke. Kelen fagara Kidali; fila faara Gavo. Jekulu in y'a jira sariya ka taama mögo saba ninnu faabaw kan, sabu, u ma banbaanci ninnu jo ka mugu c'u la gansan. Jekulu y'a jira ko nin be ke sababu ye ka banbaanci tòw noboli dan sira la.

Walasa ka basigibaliya kelé, fo ka mara woloden dòw laben, ka mögów ni minenw di lakanalikelaw ma. A ninina ka do fara togodala arajo fanga kan. Kidalikaw y'a jira ko nine kelen don u ko. Yiriwaliton «PSARK» datugura; «H.C.R» fana yeyorobila. Abedogokun fila bo, demelton minnu fana tun be

yen, olu ye minenw kuru.

San o san, jikodese be mögów faga Kidali mara kono. N'i ye mögo keme ta, i b'a soro bikononton ni wolonwula ma kalan. Keneya ma sabati yen; o kama, u y'a ninia lopitali do ka jo yen. A jirala fana ko war i hake kerenkerennen do ka fara Kidali forobabaarakelaw ka sara kan, k'u ka sigi kuntaala dan san saba ma.

Kidali faabakonómögow ye yeelenko geleya kofo, k'a soro mansin kuraw be yeelen niji baarada bolo. Halibilakanali siratige la, a ninia ka sandaramaso ni sariyatigeso dòw dayele. Minisiriw y'a jira k'u ye körfow lamen kosebe, k'u b'a lase fana.

Tita Zan Piyeri
ni Badama Dukure

Sikaso

Nténendon, maristikalo tile 20, san 2000, Sikaso nogonye jemaa ya tun be larime ni sordasi köröw ka minisiri, Sumeyilu Bubeyi Mayiga ni dugujukorónafolokow ni jiko, ani yeelenko minisiri Abubakari Kulubali bolo.

Forobabaadaraw jemögow ni politikitonw jemögow tun be kene kan; ka fara dugulenw nimaaba wew, ani demenitonw kan. U da sera mara haminankow bee lajelen ma, i'n'a fo Sikaso mara dugubaw yeelenko, ka jabaranin lase mara lamini bee la ani telefoni. Da sera denw feereliko ma, ani denmisenniw ka kojew n'u musakakowmara ceboli hukumu kono, ani lakoliko.

Larime ni sordasi köröw ka minisiri ye baara kerenkerennen 19 minnu fesefese, k'a jira k'u dabora bee ya sabatili kama jamana kono, ani cesiri, jamanaw lakaali nogon na siratige la. Ada sera lakoliko fana ma. Ay'a jira ko bee lajelen ka kankalakolikok'ukunko, ye, sabu, a ko meennna ten sa.

Sikaso mara jemaa ka ciyakeda kojew jenabobaga, Kanda Keyita kumara Sikaso kan kosebe, i'n'a fo

wasa min be soro fan fe. A ko san 1999, sefawari miliyari 2 ni ko soro fenw ladonni sira fe, ka miliyari 4 ni ko soro fenw laboli sira fe.

Jabate ni
Badama Dukure

Moti

Nténendon, maristikalo tile 20, san 2000, Moti ye jamana laminini sigidaw kojew minisiri, Usumani Sininfoloko ni soro minisiri Bakri Kone bisimila. Baaradaw kuntigiw, serikiliw jemögow, depitew, serikiliw ka tonw jemögow, demenitonw, ani maa faamuyalenw ni maaba werew tun be kene in kan.

Moti mara jemogo, Basidi Kulubali da sera geleyaw ma, minnu be tali ke sigicogo, jiko, ani dugukolokokelew kan. Ka sababu ke kasaaraw cayali ye, a jirala ko ka Seware ni Banjagara ce siraba dilan joona, min janya ye kilimetre 60 ye.

N'iye jiko mago sigi keme ye, i b'a soro biduuru de nelen don. O ko la, digi kelen don yoro minnu na, olu ye Téneku ye, Téne Yuwaru, Moti, ani Koro. Nin köröye ko n'i ye jiko mago keme sigi a nelen don dugu kofolen ninnu dörön na. Moti dugukonona yere niyeelenko geleya niteléfoni tigeliw be nogon na tuma bee. Moti mara dönnen don ni senekelaw, baganmaralaw, ani monnikelaw ce mankanw ye.

Minisiri Usumani Si y'a jira ko geleya kofolenw ni baara 19 be tali ke nogon na, baara minnu kalifara minisiri jemogo la, jamana kuntigi fe. Nogonye laban sinsinna baara gelén minnu kan, n'olu keli ka kan ka teliya, Olu ye mara bilali ye kene kan, mara koköröw sabatili, ani kominiw labaarali damineni, ani wusuruko, ani jamanaw lakaali nogon na, ka fara lakoliko ni san 2002 ntolatanba, niyeelenko kan. Jama benn'a kan ko nin nogonye suguya n'u nogonnaw ye konumanba ye jamana kono.

A. Jimide ni
Badama Dukure

Do bë ka fara Sidabana jore n'a hami kan

Dijé jamana hörönyalenw ka tōnba bolofara minnu jësinnen don kénéyako ni sidabanako ma, olu y'a jira san 1999, desanburukalo tile fôl, n'o ye hakilijagabô donba ye dijé kono sidabana kéléli sira kan ko bana sidonbali in bë ka juguya ka t'a fe. A kasaara n'a masiba n'a mantooro dulonnen don hadamaden bëe kunna. Dijé jekuluba fila kofolen ninnu ye feëre dëw boloda sidabana kéléli kadara kono dugukolo tonkun naani bëe la.

A jirala k'an bëe don min na, i ko bi, sidabana bëe baliku miliyon 32 ni kô la ani funankénin miliyon 1 ni kô. Sida ye bana ye min banakise bëe mëen hadamadden na k'a soro a m'a lada, k'a lanëgo. O de kôson sanga ni waati bëe a banabaatow hake bëe caya ka t'a fe, minnu be donmakono na.

Mogo faamuyalenw y'an ladönniya ko sidabana ye hadamaden miliyon 5 ni tila njogonna minne san 1999 kono, mogo miliyon 2 ni tila njogonna fatura minnu cëma. U ka fôli la bana sidonbali in bë mogo minnu na dijé kono, o tilance ye bana in soro sanni u si san 25 ce wa o mogo hake fana bëe bëe bëne u ni na sanni u si san 35 ce.

A jirala ko sidabana ye mogo minnu ke falatow ye dijé seleke naani na, o hake sera miliyon 11 ni kô ma ka ban. An ladönniyara ko sidabanato minnu bë dugukolo kan, o hake tilako 100 sigiyorëma 95 bëe jamana hörönyalen kuraw kono. Dönnibagaw ka jatemine na, kénéya sabatili walew feërew dëseli ka subahaha bana in kùnbën, o bëna ke sababu ye ka bana in jënsen ka t'a fe jamana hörönyalen kuraw kono.

A jirala ko setigi jamanaw ye do bo sidabana saya la ni fura suguya saba nagaminen ye, u bë minnu k'a banabaatow la. Nka halisa feëre jönjönw ma soro a la ubolo, bawo Irisila jamana kan sidabanato cayara siñë fila san fila kono. San 1999, dörgu pikirilamawyedofara sidabana girinya kan Farajela körönfela ni Azi

cémancéyanfan jamanaw kono. Afiriki jamana minnu bëe Sahara jukoro, olu ka sidabanako temen'a dan kan. A ko kelen don haminankoba ni jorenankoba ye farafinna mara in na, bawo sidabanatow hake min bë dijé kono, olu tilako 100 sigiyorëma 70 sigilen bëe yen.

A jirala k'o jangarotow fanba bëe bë sa san 10 nataw kono, ka fara farafin miliyon 13 ni tila ni kô kan, sidabana kera minnu sata ye. Sidabana kelen don ka geleya caman don Afiriki ciyakédaw labaarali la, k'o sababu ke baarakelaw banani n'u fatuli ye. «OMS» ni «ONUSIDA» ciyakeda keréenkérénnén y'a jira misali la ko sidabana bë farafinna muso 12 - 13 njogon na, k'a soro a bë ceman hake min na, o ye 10 dörgon ye. U k'o bë soro fen min fe, ce de ka teli ka bana sidonbali in yelema muso fe; o

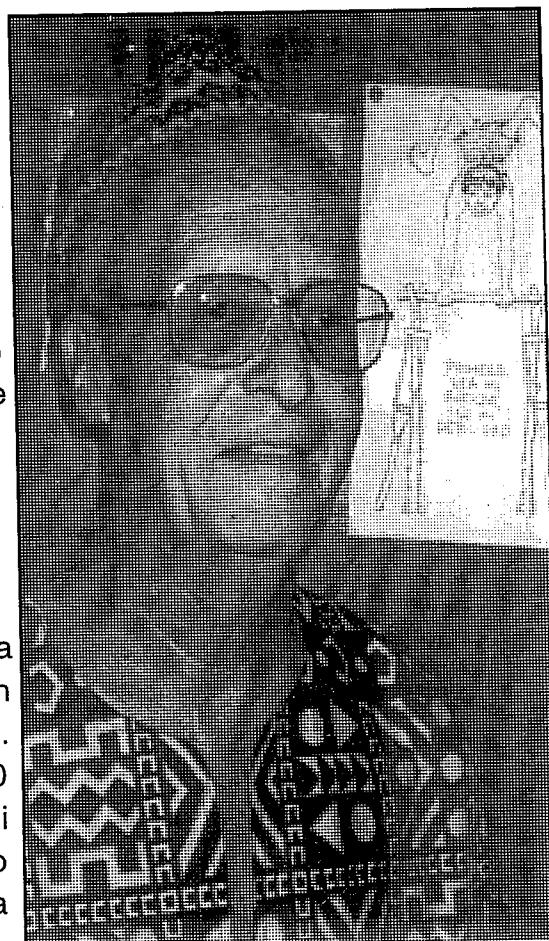
temennen kô, sidabana bë muso caman soro kabin'u si te foyi bë. San 1999 kono, denmisén minnu sib'a damine san 14 na ka jigin, sidabana y'o mogo 570.000 minne dugukolo kan, mogo faamuyalenw ka jate la. U y'a jira k'o funankéninw tilako 100 sigiyorëma 90 bëe ye denjéréninw ye minnu y'a bana soro k'u to u ba sidabanatow kônobarla la wa o denmisén sidatow fanba bë Afiriki jamanaw kono tengulen don Sahara la.

«ONUSIDA» y'a ka jore jira sidabanako juguyali la Afiriki kono ka teme dijé yorotowkan. Jamana kelen-kelen hake la ani dijé jamanaw ka bolodijögönma hake la, feëre jënamaw bë ka boloda manani matrafalil la ka kaföögonya ke sanni fura jönjöñ ka soro sidabana kùnbenni n'a furakeli la.

Basiriki TURE

Pikiri n'a masibaw

Sogoli (pikiri) ka d'an ye, bawo fura numan don. Tijs don pikiri bë banabaatow fura ke, k'a kénéya konuman, nka an b'aw ladönniya ko sogoli bë se fana ka kasaaraba lase hadamaden ma, min b'a ka dijelatige don bogò la, n'o ye sensabana ye. Ajirala k'an bëe don minna, i kobi, pikiri bë denmisén dama min sen faga, k'u muluku, o hake ka ca ni poliyo ta ye. A kôlosira ko Mali kono sumaya mana mogo min kori dörgon, o tigi b'i jësin pikirima, k'a soro a faratika bonkosebe. Jatemine y'a jira kon'kiye sumayato 10 jo, o banabaatow 9 bë se ka fura ke ni furakisew ye konuman. O b'a jira ko pikiri wajibiyalen te sumaya ni bana wërew kéléli la. Furajiw ni furakisew bë se ka sogoli nonabila a ne bëe lajelen ma.

Piyeri Porowosi
(Sanba KULUBALI)

Dogotorowy'ajira kopikiri suguo sugu, sanko « Kinimakisi », koloow ka jugu :

- Ni pikirida nogora, a be se ka ke joli ye.

- Pikiri be se ka joli bila sen na, min te ban.

- Pikiri bije mana se jukunan cemance fasa ma, a ka c'a la, o be na ni senfaga ye, ka banabaato muluku.

N'an ma ne pikiri keli ko, an ka kan k'a to an hakili la ko :

- Ni bana juguyara ka n'a to ke fooco ni konoboli ye, an be se ka pikiri k'e luxurato la, bawo furakise ni furaji te teme coocu fe.

- Pikiri ka kan ka ke ni hakili ye.

A be fo ko jantoyerela koro ko ja ni. O de koson an ka kan k'a to an kono i ko kilisi ko :

- Pikiri be mogoo ka dinelatige tine, k'ike fineto ye fi sadon.

- Pikiri ka jugu den meroconinw de ma, bawo olu jukunan ye fitinin ye.

- N'an sera ka pikiri ke woro la, o ka fisaa n'a keli ye jukunan na.

A koloosira ko mogoo caman be siran dogotoro ne, k'a soro hadamaden bee ye kelen ye.

Aw b'aw ka baara la cogo min na, dogotorow fana b'u ta la ten.

Denbaw ni denfaw, aw be min don aw denw na, dogotoro t'o nogen don. Ni dogotoro te fen o fen don, aw de ka kan k'o nefo a ye, walasa k'a ka baara noga.

Dogotoro te Ala ye, aw hamadadenogon don.

An denw ka sinjiesigi ne ni kama, an k'an jija ka pikiriko nogoya, bawo a kasaarantan te.

Min ye nin seben ci an ma, n'o ye Piyeri Porowosi (Sanba KULUBALI) ye, a ye gafe do laben sensabana kan, aw be se ka min cors « JAMANA » gafefeereyoro la.

Piyeri Porowosi (Sanba KULUBALI)

Basiriki TURE

Burukina jekulu do sera k'a ka tondenw ka juruko yelema

Jekulu min sigira Burukina, n'a bolofara be Wagadugu tile binyanfan dugu 5 hake kono, n'a sera ka yelema don a ka tondenw ka juruko la, n'o ye wari jurutaliko n'a saraliko ye, obes wele ko « Benkadi » jekulu. Muso min y'a jekulu sigi sen kan, n'o y'a c'ewel ye, o togo ye Kirisitini Wedarawogo. Aleye nodolu feerela ye, min sigilen be Wagadugu. A cesirikun y'a jekuloko la fen min ye, o ye wari caman soroli de ye, walasa k'a senbo jurutaliko bee la. A ko n'ale sera ka doreme 20.000 dafalen sor'a bolo koro don min na a te julu ta tugun; a b'a yere t'a ka jagoko n'a ka musakako bee la. A k'a jigi dalen be fen min kan, o warikola, oy'u ka jekulu ka jurudoncogo kura ye. A sera ka wari labaaralicogo numan dusu don jekulutondenw bee kono, n'olu hake ye mogoo 200 nogenye. Cew ni musow b'olu la. Minnu ye jagokelaw ye, olu be balofen ni magonefen suguya bee san k'u feere u ka duguw kono, wali dogoyoyoro la, k'u ka tono sor'u la. Bololabaarakela minnu b'ula, olu dow be numuyabaara wali geseda ke; dow

ye galadonnaw, dagadilannaw, safunedilannaw walinako forotigkiye. U bee ka dinelatige dulonnen b'u ka baara de la, min yere dulonnen b'u ka jekulu wariko la. O koro ye ko ni wari labaaracogo nena, nafa be soro baara la, tono be soro la. N'a labaaracogo ma ne, baara te sira soro, baarakela be coron. Nin bee la, « Benkadi » be ke sababu ye, ka wari hake min ta u demebagaw fe k'a julu don tonden kelen kelen bee la, o ye doreme 15.000 ye, min n'a tono be sara kalo 12 kono, n'o ye san kelen ye. Demebagaw ka wari jurudonta mogoo kelen na, o te teme nin hake kan. U te mogoo bo mogoo la, u te baara bo baara la, u b'o wari hake de julu don bee la. Wari labaaracogo t'uka sira ye. O ye jekulu kunko ye, ka masoro jekulu togo peni n'a tineni be bo a tonden ka julu mumu bee sarali wali u sarabaliya de la ka ben waati dantigelen ma.

Taalen nefe, tondenw dow ye coronni damine. Otora senna fo ka bee coron. O bora ni fen min ye, o kera jurusarabaliya ye. Ce fara muso kan,

TULON

Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A'y'olu nini.

1) - ja min be sogo kan. 2) - Dimdag apans. 3) - Dimdag apants mankan. 4) - Wajeke kinibollo. 5) - Palain min be dulikidakan. 6) - Brillimbe umanaf. 7) - Wajeke ka kuliuisikcje jufa. 8) - Jugu min be dulikidakan. 9) - Negi nilli. 10) - Tegelemaru.

JABBI

juru sarali geleýara nin bëe ma. U y'u ka warijuru ta fën min kama, u m'a k'o ye. Uy'a ke fën min ye, o ye tögöniniko ni yerejirako de ye, o te nafasoroko wali tönsoroko ye. O b'i n'a fo ka jagokunta, ka moto sankamalenbaya, kama, wali k'a ke bolomafara ye do ka kono la, wali k'a julu don sëgenbagato do la. Ni jurutala ma se k'a ka wariko b'a sira fe, n'o ye wari donni y'a takun na, jate be nagami a bolo fo k'a konorofili k'o sababu k'a deseli ye k'a ka julu sara. Osiratige la, mögö minnu faamuyalen be jurukow nénaboli la, olu y'a jira ko kabini juruko dabora Afiriki jamanaw kono, k'a ta dugubaw la fo ka se togodaw ma, julu sera ka mögö minnu bo nogo la, k'u lafiya, o ka dögö. U ko k'a ye jurutala fanba bëe bila sëgen, konogan ani jore kene kan, k'o sababu ke wari were sörbaliya ye k'u ka baara wali jago ke. Wari te soro mögö si bolo duguw kono. A be soro jekulu minna, o te kura di ni körolen ma sara. A sëgen dadigira döw la f'olu caman y'u kali k'u te jura ta tugun, k'u nimisara fo nimisako jugu, k'u ka juruta k'er'u bolo magosa dan bëe ye. A jirala ko jurutayoro n'a caya bëe, a kelen si te yoro si farafinna jamanaw kono, min dusu sumayara juruko la. Yoro döw de jurusarabaliw ka ca ni döw ye, nk'a kunko b'a bëe la. O misali tara Burukina min kan, a jirala ko jurutayoro 600 de b'o jamana kono, minnu bëe ka baara sumayara k'o sababu k'ale jurusarabaliya kelen ye. Olu jigi dalen be jurukorow wari de kan, k'o julu don mögö kurawla, minnu hake be ka caya ka t'a fe. jurusarabaliya te jurudonnaw bali ka julu don mögö kurawla cogo o cogo, julu körolenw sarabaliya geleýa b'u bëe kan. O geleýa y'u bololawari dögoyali de ye ka t'a fe. Fen min ka d'u ye, n'u b'o de nini, o ye bëe ka julu sarali y'a cogo la, walasa körolenw ka wari ka di kurawma, ka soro wari were ma labo, kuma caman wali taanikasegin caman ma ke. O koro ye k'u sago ye fen min ye, o ye k'u sigilen t'u sigiyoro la, ka wari lamunumunu mögö ni nögon ce. Nin bëe la, jekuluw bëe be jurudonnaw bëe kunkow bëe

kalama, n'o y'u demebagaw ye. Olu dogolen t'u kelen si la. U be jurusarabaliya juguyayoro don, u b'a kun fana don. O kama, walasa fönögönk kana don u ka töndenw n'u ka jurudonnaw ce, «benkadi» jekulu némögöw ye nögonbilasira kuben do laben. O kuben kene kan, u ye fën min nini, o ye hakiliw falenni ye, ka feere soro jurusarabaliya la walasa k'o dabila. O siratige la, u ka kolosili bora fën minkan, ob'ajira koniwarijurutata hake cayara, k'a sarawaati kuntaala janya, jurutala caman hakili be latige. O hakililatige be na ni wari latijeni de ye, n'o y'a keli ye mago werew ye, minnu t'a takun ye, k'a saratuma ma hali surunya, k'o to ka jan, ko sanni o don ka se, Ala be nögoya ke. A tigilamögöw be to jatejugumine de la fo waati be se ka soro döröme kelen t'u bolo. Hali o kuma ma ban fo la, bëe ko k'o ye tipe ye, ko döw b'a k'i n'a fo ko julu t'u la, döw t'a ke jorenanko ye fo n'a waati surunya, ko ni döw billala u yerema, u t'u ka wari k'a takun ye. Nin bëe folen k'o, u benna töndenw koronni kan k'u bila sëbesira kan, ka soro ka jen ni döboli ye wari jurutata hake ani wari sarawaati kuntaala la. Ujenna n'o ye, ka masoro bëe sago kera fën min ye, o ye wari kana caya kojugu mögöw bolo, julu kana meen kojugu mögöw kan na. O cogo la, u benna ka yelëma don kow la cogo minna, o file :

- Jurutata hake bora sefawri döröme 15.000 la k'a te döröme 6.000 ye
- Julu sarawaati kuntaala bora kalo 12 la, k'a ke kalo 6 ye.
- Julu folo min ye döröme 6.000 ye, n'o sera ka sar'a cogo la, filanan be ke döröme 7.000 ye, sabanan be döröme 8.000 ye, naaninan be ke döröme 9.000 ye. Döbe to ka far'a wari kan o cogo de la fo jurutala k'a sago soro. O koro ye fo jurutala k'a fo k'a mago te se julu ma tugun. U kelen ka nin benkanw dajira u ka jurutayoro némögöw la, a diyara olu ye, a benna u ma, u jenna n'a ye, ka d'a kan, a nögon ma deli ka ke fölo. O temenen k'o, a be jurutalaw karaba ka sëbesen ta, k'u mago bëe ben u ka baara n'u ka julu sarali ma f'u ka soro ke, min b'u sen bo jurutako bëe la.

Jekulu némögöw soro la k'a jira jurudonnaw na k'u b'a fe ka yelëma don juluw tönsoko la, ka do far'o kan, walasa k'u ka töndenw wajibya k'u dege warimara la. Olu ko ni warimara ma fën min ne töndenw ye, a t'o tipe u ye, k'o fana ye fën ye, min nögon ma ke fölo. O cogo la, juluw tönsö bora döröme kelen na k'a ke döröme 3 ye

O yelëma bora ni jate min ye, o file :

- Ni tönden min ye sefawari döröme 6.000 julu ta o tönsö ye döröme 3 ye döröme 20 kelen bëe kan n'o ye 15% ye. O döröme 3 la, döröme kelen ye jurudonnaw ta ye döröme fila o ye jurutala ta ye. O de be mar'a tögö la jekulu kesu kono. Nk'a te d'a ma fo n'a tilala a ka julu sarali la. Nin benkanw bilala bolo kelen kan don minna, o y'a soro tönden mögö 80 tilala u ka juluw sarali la. Jurukurako daminena olu la, ka masor'o don bëe, olu y'u ka wari soro. San 1999, desanburkalo y'a sora ko be senna kabini kalo 18 hake kono. O koro k'a ye sira soro k'o sababu k'a diyacogon'a bencogoye töndenw ma. Jateminenaw y'a jira ko ni dönden min tugur'a juruko la, o be san 5 dafa tuma minna, o y'a sora be se ka sefawari döröme 20.000 ta k'a ka baara wali jago ke. Mögöw soro la töndenw na, minnu y'a fo k'u b'u jija cogo bëe la ka sëbesenta, walasa ka sefawari döröme 40.000 soro, min be k'u senboli sababu y'a juruko bëe la.

"Crépin Hilaine Dadjo"
ani Amadu GANI Kante

